

ส่วนที่ 2

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

1. ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสมุทรสาคร

1.1 ประวัติความเป็นมา

สมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเลตั้งอยู่ปากแม่น้ำท่าจีน หลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวไว้ว่าในอดีตมีชุมชนใหญ่เรียกว่า “บ้านท่าจีน” ตั้งอยู่บริเวณปากอ่าวไทย ในแผ่นดินพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ.2099) ได้โปรดให้ยก “บ้านท่าจีน” ขึ้นเป็น “เมืองสาครบุรี” เพื่อเป็นหัวเมืองสำหรับเรียกระดมพลเวลาเกิดสงคราม และเป็นเมืองด่านหน้าป้องกันผู้บุกรุกทางทะเล ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงโปรดให้เปลี่ยนชื่อเมืองสาครบุรีเป็น “เมืองสมุทรสาคร” และในปี พ.ศ.2456 รัชกาลที่ 6 ได้ทรงโปรดให้ทางราชการเปลี่ยนคำว่า “เมือง” เป็น “จังหวัด” ทั่วทุกแห่งในพระราชอาณาจักร เมืองสมุทรสาครจึงได้เปลี่ยนเป็น “จังหวัดสมุทรสาคร” ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจนถึงทุกวันนี้

อนึ่ง ในปี พ.ศ.2440 รัชกาลที่ 5 ได้ทรงมีพระราชดำริที่จะสร้างสรรคความเจริญให้แก่ท้องถิ่นโดยใช้รูปแบบการปกครองแบบสุขาภิบาล และเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2448 ได้ทรงมีพระบรมราชโองการให้ยกฐานะตำบลท่าฉลอมเป็นสุขาภิบาล เรียกว่า “สุขาภิบาลท่าฉลอม” จึงถือได้ว่าสุขาภิบาลท่าฉลอมเป็นสุขาภิบาลแห่งแรกในหัวเมืองของประเทศไทย

1.2 ที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขต

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเล ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนในเขตพื้นที่ตอนล่างของภาคกลาง ติดต่อกับภาคตะวันออกของประเทศไทยประมาณเส้นรุ้งที่ 130 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา ตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานครตามระยะทางรถไฟสายวงเวียนใหญ่ถึงมหาชัยประมาณ 30.1 กิโลเมตร และตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (พระรามที่ 2) ประมาณ 30 กิโลเมตร มีพื้นที่ 872.347 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 545,216 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรสาคร 492.040 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 307,525 ไร่ อำเภอกระทุ่มแบน 135.276 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 84,547 ไร่ อำเภอบ้านแพ้ว 245.031 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 153,144 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครปฐม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	กรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสมุทรสงครามและราชบุรี

1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มติดชายฝั่งทะเลและป่าชายเลน ระยะทาง 41.8 กิโลเมตร

พื้นที่ด้านทิศตะวันตกของจังหวัด เป็นที่ราบลุ่มในเขตน้ำจืด เขตจังหวัดถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน ด้วยแม่น้ำท่าจีนซึ่งไหลมาจากจังหวัดนครปฐมทางด้านทิศเหนือ ผ่านจังหวัดสมุทรสาครไหลลงสู่อ่าวไทย ทางตอนใต้ของจังหวัด พื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 1-2 เมตร ภูมิประเทศเหมาะแก่การทำนา ทำสวน

พื้นที่ตอนล่าง อยู่ใกล้ทะเลเหมาะแก่การทำนาเกลือ การทำประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้แก่ กุ้ง และหอยชนิดต่างๆ

คลอง ประกอบด้วย คลองธรรมชาติและคลองที่ได้ทำการขุดขึ้นเพื่อนำน้ำจืดมาใช้ในการเพาะปลูกพืชเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีคลองหลายสายเชื่อมโยงระหว่างแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลองและแม่น้ำเจ้าพระยา คลองเหล่านี้นอกจากจะช่วยในการระบายน้ำแล้วยังใช้ในการชลประทานและการคมนาคมด้วย คลองสำคัญในเขตจังหวัดสมุทรสาครที่เชื่อมแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำเจ้าพระยาหลายสาย ได้แก่ คลองภาษีเจริญ คลองมหาชัย และคลองพิทยาลงกรณ์ และมีคลองที่เชื่อมแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง ได้แก่ คลองดำเนินสะดวก และคลองสุนัขหอน โดย 1 ใน 4 ของพื้นที่ทั้งหมดจะเป็นบริเวณดินดอนสามเหลี่ยม เนื่องจากมีน้ำพัดพามา และเป็นบริเวณที่มีน้ำท่วมถึง

1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสมุทรสาคร มีสภาพภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อน มีความชื้นในอากาศสูง ปี พ.ศ. 2549 มีปริมาณฝน 1,120.8 มิลลิเมตร/ปี ปริมาณฝนสูงสุด 135.3 มิลลิเมตร/วัน จำนวนวันที่ฝนตก 87 วัน อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 25.1 องศาเซลเซียส เฉลี่ยสูงสุด 33.0 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุด 70.4 % เฉลี่ยสูงสุด 91.4 %

2. ประชากร

จังหวัดสมุทรสาคร มีสภาพสังคมแบบกึ่งชนบทกึ่งเมือง ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองส่วนใหญ่ จะตั้งบ้านเรือนกระจุกตัวอยู่ริมถนนสายหลักและสายรอง มีลักษณะครอบครัวเดี่ยว ในชนบทตั้งบ้านเรือนกระจายตามริมแม่น้ำ ลำคลอง ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนและเชื้อสายรามัญ ข้อมูลประชากร ณ วันที่ 11 มิถุนายน 2553 จำนวน 488,664 คน แยกเป็นชาย 236,570 คน หญิง 252,094 คน จำนวน บ้าน 230,621 หลัง (ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.dopa.go.th)

3. การปกครอง

จังหวัดสมุทรสาคร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสมุทรสาคร (มี 18 ตำบล 116 หมู่บ้าน) อำเภอกะทู้มแบน (มี 10 ตำบล 76 หมู่บ้าน) อำเภอบ้านแพ้ว (มี 12 ตำบล 98 หมู่บ้าน)

โครงสร้างการบริหารราชการ

- (1) ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย ส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน 27 ส่วนราชการ 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว
- (2) ราชการบริหารส่วนกลาง ประกอบด้วย 39 ส่วนราชการ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 9 หน่วยงาน
- (3) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 8 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 26 แห่ง ดังนี้

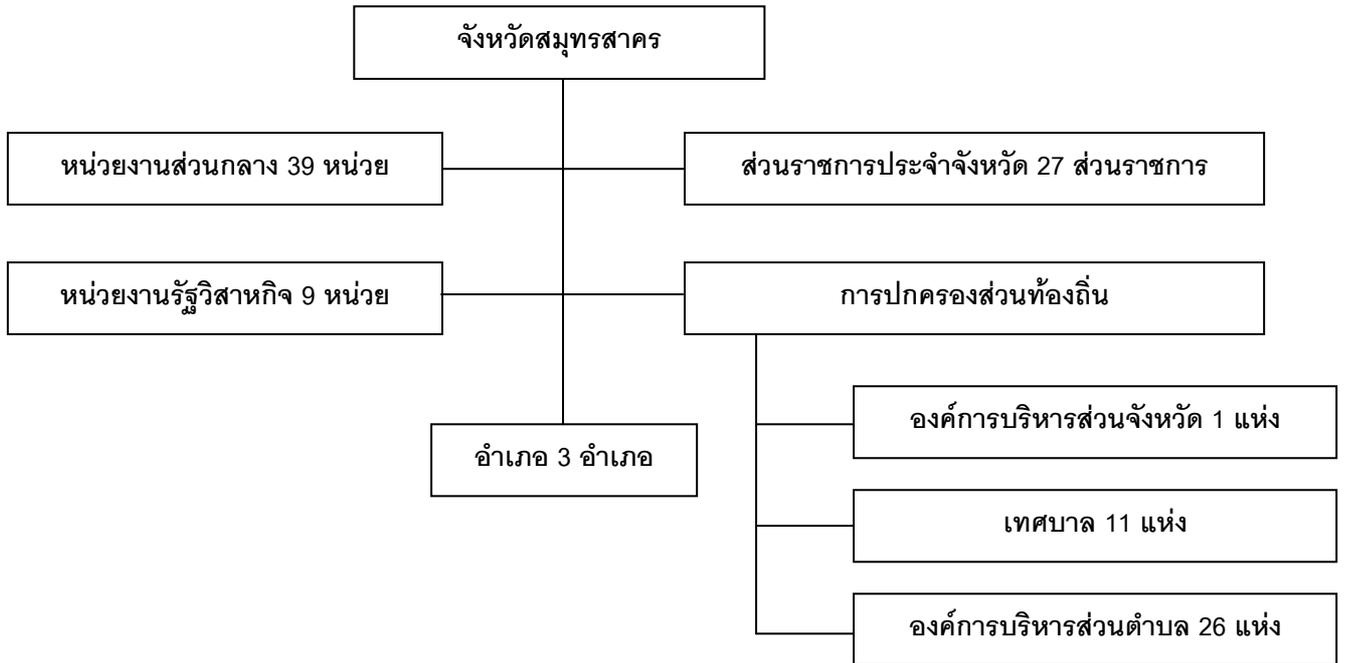
เขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร	ได้แก่ เทศบาลนครสมุทรสาคร เทศบาลตำบลบางปลา เทศบาลตำบลท่าจีน เทศบาลตำบลบางหญ้าแพรก เทศบาลตำบลนาดี และองค์การบริหารส่วนตำบล 12 แห่ง
เขตอำเภอกระทุ่มแบน	ได้แก่ เทศบาลเมืองกระทุ่มแบน เทศบาลเมืองอ้อมน้อย เทศบาลตำบลสวนหลวง และองค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง
เขตอำเภอบ้านแพ้ว	ได้แก่ เทศบาลตำบลบ้านแพ้ว เทศบาลตำบลหลักห้า เทศบาลตำบลเกษตรพัฒนา และองค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานของราชการบริหารส่วนกลาง จำนวน 39 หน่วยงาน และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 9 หน่วยงาน มาตั้งสำนักงานเพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางแสดงการแบ่งเขตการปกครองจังหวัดสมุทรสาคร

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.
เมืองสมุทรสาคร	492.040	18	116	5	12
กระทุ่มแบน	135.276	10	76	3	7
บ้านแพ้ว	245.031	12	98	3	7
รวม	872.347	40	290	11	26

แผนภูมิแสดงโครงสร้างการบริหารราชการจังหวัดสมุทรสาคร

4. โครงสร้างพื้นฐาน

4.1 ไฟฟ้า

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้บริการกระแสไฟฟ้าแก่ประชาชนครบทุกอำเภอ ทุกตำบล และทุกหมู่บ้านแล้ว ปัจจุบันมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 146,650 ราย จำนวนกระแสไฟฟ้า 3,803 ล้านหน่วย จำแนกเป็น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสมุทรสาคร (รับผิดชอบพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร และอำเภอบ้านแพ้ว) จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 85,900 คน กระแสไฟฟ้าที่ใช้ 2,222 ล้านหน่วย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอ้อมน้อย จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 30,375 คน กระแสไฟฟ้าที่ใช้ 926 ล้านหน่วย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกระทุ่มแบน จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 30,375 คน จำนวนกระแสไฟฟ้าที่ใช้ 655 ล้านหน่วย

4.2 ประปา

จังหวัดสมุทรสาครมีการประปาจำนวน 3 แห่งได้แก่

4.2.1 การประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดสมุทรสาคร รับผิดชอบจำหน่ายน้ำประปาบริการประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร (ตำบลท่าฉลอม ตำบลบางหญ้าแพรก ตำบลท่าจีน ตำบลบางกระเจ้า ตำบลบางโทรัด ตำบลกาหลง ตำบลชัยมงคล ตำบลท่าทราย ตำบลนาดี ตำบลบางน้ำจืด ตำบลพันท้ายนรสิงห์ ตำบลโคกขาม ตำบลคอกกระบือ) และอำเภอกระทุ่มแบน (ตำบลคลองมะเดื่อ ตำบลแคราย ตำบลสวนหลวง) ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ 38.256 ล้านลูกบาศก์เมตร

4.2.2 การประปาเทศบาลนครสมุทรสาครดำเนินการจ่ายน้ำในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร พื้นที่ให้บริการ 10.333 ตารางกิโลเมตร ในเขตตำบลมหาชัย ตำบลโกรกกราก ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ประมาณ 13.349 ล้านลูกบาศก์เมตร

4.2.3 การประปาเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน จ่ายน้ำให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ 2.520 ล้านลูกบาศก์เมตร

4.3 โทรศัพท

การให้บริการโทรศัพทในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในความรับผิดชอบของ บริษัท ทศท.คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีชุมสายโทรศัพท 3 แห่ง ได้แก่ ชุมสายโทรศัพทสมุทรสาคร ชุมสายโทรศัพทกระทุ่มแบน และชุมสายโทรศัพทบ้านแพ้ว ปี 2550 มีเลขหมายที่มีผู้เข้าใช้บริการ 76,069 เลขหมาย จำแนกเป็นโครงข่ายของ TOT จำนวน 43,263 เลขหมาย และโครงข่ายของ TT&T จำนวน 32,806 เลขหมาย

4.4 การคมนาคม

จังหวัดสมุทรสาคร มีการคมนาคมสะดวกทั้งบก และทางน้ำ เส้นทางคมนาคมหลักของจังหวัด มีดังนี้

ทางรถยนต์ มีถนนสายหลักที่สำคัญ 4 สาย ได้แก่

-ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ถนนพระราม 2) เริ่มต้นจากสามแยกบางปะแก้ว ผ่านที่ทำการเขตบางขุนเทียน ด่านตำรวจทางหลวงเอกชัย ถึงสะพานต่างระดับแยกเข้ามหาชัยที่ กม.28 (ระยะทาง 29 กม.)

-ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) เริ่มต้นจากแยกท่าพระ แยกอ้อมน้อยผ่านอำเภอกระทุ่มแบน เข้าจังหวัดที่แยกทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3091 (ระยะทาง 21 กม.)

-ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3242 (ถนนเอกชัย) เริ่มต้นจากถนนเทอดไทย เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ผ่านวัดโพธิ์แจ้ เข้าจังหวัดจุดเดียวกันกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35

-ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) เริ่มต้นที่แยกพระประโทน จังหวัดนครปฐม ผ่านอำเภอบ้านแพ้ว เข้าจังหวัดที่แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3097 (ถนนบ้านแพ้ว-พระประโทน ระยะทาง 45 กม.)

ทางรถไฟ มีทางหลวงสายวงเวียนใหญ่-มหาชัย เริ่มต้นที่สถานีวงเวียนใหญ่ กรุงเทพมหานคร ถึงสถานีมหาชัยสมุทรสาคร อำเภอเมือง(ระยะทาง 33.1 กม.) และทางรถไฟสายมหาชัย-แม่กลอง เริ่มต้นที่สถานีบ้านแหลม ตำบลท่าฉลอม อำเภอเมืองสมุทรสาคร ถึงสถานีแม่กลอง อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม (ระยะทาง 33.7 กม.)

ทางน้ำ สภาพทั่วไปในท้องที่จังหวัดมีแม่น้ำลำคลองจำนวนมาก แม่น้ำลำคลองที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน คลองมหาชัย คลองพิทยาลงกรณ์ คลองสุนัขหอน คลองภาษีเจริญ คลองบางยาง และคลองดำเนินสะดวก การคมนาคมทางน้ำส่วนใหญ่จะใช้เรือยนต์โดยสาร เรือยนต์บรรทุกสินค้า ตลอดจนเรือแจว/เรือพาย เดินทางไปมาระหว่างตำบล หมู่บ้าน อำเภอ และจังหวัด ปัจจุบันมีเรือหางยาวรับจ้างขนส่งผู้โดยสาร ทำให้เกิดความสะดวกยิ่งขึ้นในการเดินทาง

5. ด้านเศรษฐกิจ

จากข้อมูลการรายงานผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี 2550 พบว่าสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรสาครขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยจังหวัดสมุทรสาครมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เท่ากับ 315,473 ล้านบาท เป็นอันดับที่ 6 ของประเทศ และประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (GPP Per Capita) เท่ากับ 564,488 บาท เป็นอันดับที่สองของประเทศ (รองจากจังหวัดระยอง) โดยโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสมุทรสาครขึ้นอยู่กับภาคอุตสาหกรรม 267,514 ล้านบาท (ร้อยละ 84.80) และภาคเกษตรกรรม 8,747 ล้านบาท (ร้อยละ 2.77)

สำหรับผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ตามราคาประจำปีมีมูลค่าเท่ากับ 315,473 ล้านบาท แยกเป็นภาคเกษตร 8,747 ล้านบาท ซึ่งเป็นสาขาการประมง 7,464 ล้านบาท สาขาเกษตรกรรม 1,283 ล้านบาท และภาคนอกเกษตร 306,726 ล้านบาท เป็นสาขาการผลิตอุตสาหกรรมมากที่สุดถึง 267,514 ล้านบาท รองลงมาคือสาขาการค้าส่ง การค้าปลีก 9,956 ล้านบาท และสาขาการไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา 7,422 ล้านบาท

ตารางแสดงผลิตภัณฑ์จังหวัดสมุทรสาครตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ.2550

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละ
ภาคเกษตร	8,747	2.77
เกษตรกรรม	1,283	0.41
การประมง	7,464	2.37
ภาคนอกเกษตร	306,726	97.23
เหมืองแร่และเหมืองหิน	180	0.06
การผลิตอุตสาหกรรม	267,514	84.80
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	7,422	2.35
ก่อสร้าง	4,280	1.36
การค้าส่ง การค้าปลีก	9,956	3.16
โรงแรม และภัตตาคาร	1,064	0.34
ขนส่ง เก็บสินค้า คมนาคม	6,078	1.93
ตัวกลางทางการเงิน	2,410	0.76
บริการอสังหาริมทรัพย์ บริการทางธุรกิจ	2,083	0.70
การบริหารราชการแผ่นดิน และการป้องกันประเทศ	1,353	0.66
การประกันภัยสังคมภาคบังคับ	1,463	0.46
การศึกษา	1,766	0.56

**ตารางแสดงผลผลิตภัณฑ์จังหวัดสมุทรสาครตามราคาประจำปี
จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ.2550 (ต่อ)**

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละ
การบริการด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	1,679	
การบริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	804	0.53
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	27	0.25
		0.01
ผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Products)	315,473	100.0
ผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ยต่อบุคคล (Per Capita GPP. Baht)	564,488	
ประชาชน (1,000 คน)	559	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

5.1 ภาคอุตสาหกรรม

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพเอื้อต่อการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม เนื่องจากอยู่ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร มีการคมนาคมขนส่งที่สะดวกและรวดเร็ว ประกอบกับมีโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมต่อการลงทุนจึงมีผู้ประกอบการด้านธุรกิจอุตสาหกรรมให้ความสนใจมาลงทุนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดสมุทรสาครเป็นจำนวนมากตั้งแต่ปี 2512

จังหวัดสมุทรสาคร มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดจำนวน 4,412 แห่ง เงินลงทุน 360,466 ล้านบาท ลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 367,841 คน โรงงานอุตสาหกรรมที่ขออนุญาตประกอบการมากได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารและแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมพลาสติก อุตสาหกรรมโลหะ และผลิตภัณฑ์โลหะ อุตสาหกรรมสิ่งทอ

อนึ่ง ข้อมูลจากสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร ระบุว่า ในปี 2549 จังหวัดสมุทรสาคร มีมูลค่าการส่งออกมากถึง 712,000 ล้านบาท ทั้งนี้ เนื่องจากจังหวัดสมุทรสาครเป็นแหล่งที่ตั้งโรงงานผลิตปลาทูน่ากระป๋องเพื่อการส่งออกที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ รวมทั้งโรงงานแปรรูปสินค้าอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการส่งออก โรงงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ และโรงงานผลิตภัณฑ์โลหะจำนวนมาก

ตารางแสดงจำนวนโรงงานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร แยกตามอำเภอ (รวม 3 อำเภอ)
(ข้อมูล ณ วันที่ 24 เมษายน 2551)

อำเภอ	จำนวนโรงงาน (แห่ง)	เงินทุน (บาท)	ลูกจ้าง (คน)	เครื่องจักร (แรงม้า)
เมืองสมุทรสาคร	2,245	272,506,411,405	222,535	2,826,034.97
กระทุ่มแบน	1,864	86,421,944,462	151,688	2,900,681.41
บ้านแพ้ว	103	1,538,390,588	2,618	79,955.98
รวม	4,412	360,466,746,455	376,841	5,806,672.36

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร

5.2 ภาคการเกษตร

จากการที่จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ตอนล่างติดทะเลอ่าวไทย จึงได้รับอิทธิพลจากลมบก ลมทะเล รวมทั้งลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีภูมิอากาศที่ไม่ร้อนมากนักและมีความชุ่มชื้นเนื่องจากมีฝนตกตามฤดูกาลและไม่มีภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านตอนกลางพื้นที่ มีโครงข่ายแม่น้ำ ลำคลองที่เชื่อมโยงถึงกันกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ มีระบบชลประทานที่ดีรวมทั้งความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทำให้พื้นที่ในเขตอำเภอบ้านแพ้วและพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองสมุทรสาคร และอำเภอกระทุ่มแบน มีความเหมาะสมต่อการทำการเกษตรกรรม

ในปี 2550 จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ทำการเกษตร 88,172.5 ไร่ จำนวนเกษตรกรผู้ทำการเพาะปลูก 8,836 ราย มูลค่าผลผลิตทางการเกษตร จำนวน 3,844 ล้านบาท จังหวัดสมุทรสาครเป็นแหล่งปลูกไม้ผล และพืชผักนานาชนิด ส่วนการปลูกข้าวจะมีทั้งนาปีและนาปรังหมุนเวียนกันไป นอกจากนี้ยังมีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับโดยเฉพาะกล้วยไม้ ส่วนใหญ่เป็นกล้วยไม้ตัดดอก เกษตรกรมีความรู้ระดับปานกลางถึงความรู้สูง มีความพยายามพัฒนาและยอมรับข่าวสารเทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีปริมาณมากและคุณภาพสูงเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ตารางแสดงพื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดสมุทรสาคร ปี 2550

รายการ	อ.เมืองสมุทรสาคร		อ.กระทุ่มแบน		อ.บ้านแพ้ว		รวมทั้งจังหวัด		
	เกษตร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	เกษตร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	เกษตร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	เกษตร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	มูลค่าผลผลิต
ข้าวนาปี/ ข้าวนาปรัง	12	412	313	7,570	283	6,326	608	14,308	722,550,170
พืชผัก	10	92.5	177	1,008	333	1,093	520	2,194.5	62,238,130
ไม้ผล	437	3,612.19	1,023	6,498	5,496	56,569	6,956	66,679	1,982,810,660
ไม้ดอก/ไม้ประดับ	2	15	57	3,586	175	1,389	752	4,990	1,076,417,000
รวม	461	4,131.69	2,088	18,662	6,287	65,378	8,836	88,172.5	3,844,015,940

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสาคร

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่

กล้วยไม้ เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญระดับประเทศ พื้นที่เพาะเลี้ยงกล้วยไม้ของจังหวัดเป็นที่สองรองจากกรุงเทพมหานคร สามารถทำรายได้ให้จังหวัดปีละประมาณ 900 ล้านบาท โดยในปี 2550 จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่เพาะเลี้ยงกล้วยไม้ 4,450 ไร่ มีมูลค่าผลผลิต 922.86 ล้านบาท

มะนาว เป็นพืชเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัด ในปี 2550 มีพื้นที่เพาะปลูกมะนาว 18,211 ไร่ ผลผลิตมะนาวทำรายได้มูลค่าสูงถึง 894.98 ล้านบาท

ไม้ผล ได้แก่ อุ่น , มะม่วง, มะพร้าว, ฝรั่ง, ชมพู, พุทรา ฯลฯ ในปี 2550 มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 66,679 ไร่ เป็นพืชผลเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้จังหวัดปีละหลายพันล้านบาท

เกลือ จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ทำนาเกลือเป็นอันดับ 2 รองจากจังหวัดสมุทรสงคราม แหล่งผลิตที่สำคัญที่สุดอยู่ในเขตอำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลบางหญ้าแพรก ตำบลกาหลง ตำบลบางโทรัด ตำบลนาโคก ตำบลบางกระเจ้า ในปี 2549 มีพื้นที่ทำนาเกลือประมาณ 16,416 ไร่ ลดลงจากปี 2548 ประมาณ 4,342 ไร่ หรือลดลงร้อยละ 20.9 ได้ผลผลิตประมาณ 136,522 ตัน มูลค่าประมาณ 104.9 ล้านบาท

สินค้าปศุสัตว์ จังหวัดสมุทรสาครมีศักยภาพเหมาะสมต่อการทำปศุสัตว์ เนื่องจากมีแหล่งอาหารสัตว์และแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ประกอบกับมีโครงข่ายการคมนาคมที่สะดวก แต่เนื่องจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมทำให้ประชากรหันไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น ถึงแม้ว่าการปศุสัตว์จะได้รับการส่งเสริมจากทางราชการให้เป็นอาชีพเสริมอีกอย่างหนึ่งก็ตาม ส่วนใหญ่การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดสมุทรสาครจะเป็นการเลี้ยงขนาดเล็ก เช่น สุกร ไก่ และเป็ด

สินค้าประมง จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีการประกอบอาชีพทำการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นอาชีพหลัก ถือได้ว่าเป็นแหล่งธุรกิจการประมงที่สำคัญของประเทศ การทำประมงมีทั้งประมงน้ำจืดและน้ำเค็ม ผลผลิตส่วนใหญ่ได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ บริเวณอ่าวไทย ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย รวมทั้งฝั่งทะเลด้านประเทศเวียดนาม

นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์รวมอุตสาหกรรมและธุรกิจหลายประเภทที่เกี่ยวข้องกับการประมง เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อขายสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ซึ่งมีตลาดจำหน่ายทั้งภายในและต่างประเทศ จึงมีคำขวัญของจังหวัดว่า **เมืองประมง ดงโรงงาน ลานเกษตร เขตประวัติศาสตร์** เกษตรกรและชาวประมงมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาอาชีพของตนเอง แสวงหาเทคนิคใหม่เพื่อนำมาปรับปรุงกิจการของตนเอง อยู่เสมอ สภาพการทำประมงของจังหวัดสมุทรสาคร สามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ ประมงน้ำจืด ประมงน้ำกร่อย และประมงทะเล

5.3 ภาคการจ้างงาน

สถิติผู้สมัครงานใหม่ผ่านสำนักงานจัดหางานจังหวัดสมุทรสาคร ในปี 2549 มีจำนวน 3,597 ราย เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่มีผู้สมัครงาน 2,217 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.25 ขณะที่การบรรจุงานผ่านสำนักงานจัดหางาน มีจำนวน 1,406 ราย ลดลงจากปี 2548 ที่มีผู้ได้รับการจ้างงาน จำนวน 2,219 ราย คิดเป็นลดลงร้อยละ 36.64

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าว ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2546 จำนวนแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง มีจำนวนทั้งสิ้น 74,531 ราย เป็นสัญชาติพม่า 73,489 ราย สัญชาติลาว 896 ราย สัญชาติกัมพูชา 146 ราย มีนายจ้างขอจดทะเบียน จำนวน 4,977 ราย ประเภทกิจการที่มีการขึ้นทะเบียนและขออนุญาตทำงานมากที่สุด คือ แรงงานในกิจการประมงและต่อเนื่องจากประมงทะเล

5.4 ภาคการค้าและบริการ

ภาวะการค้าและบริการโดยรวมขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากจังหวัดมีการจัดงานเทศกาลกินกุ้ง งานมหาชัยซีฟู้ดส์แอนด์เทรตแฟร์ และเทศกาลอาหารทะเล นอกเหนือจากเทศกาลประจำปีทั่วไป เช่น เทศกาลปีใหม่ ตรุษจีน ฯลฯ ทำให้ธุรกิจการจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค ร้านอาหาร ของฝากและสถานบันเทิง มียอดจำหน่ายเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับธุรกิจการให้บริการสินเชื่อ และการจำหน่ายรถยนต์ขนาดเล็กขยายตัวสูงขึ้น

6. ด้านสังคม

จังหวัดสมุทรสาครเป็นปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีสภาพสังคมแบบกึ่งชนบท กึ่งเมืองประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองส่วนใหญ่ จะตั้งบ้านเรือนกระจุกตัวอยู่ริมถนนสายหลักและสายรอง มีลักษณะครอบครัวเดี่ยว ส่วนในชนบทการตั้งบ้านเรือนจะกระจายอยู่ตามริมแม่น้ำลำคลอง ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนและเชื้อสายรามัญ

6.1 ด้านสาธารณสุข

จากแผนพัฒนาด้านสุขภาพระดับจังหวัดระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2549-2551) จังหวัดสมุทรสาคร กล่าวว่า จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงเป็นเมืองที่มีธุรกิจด้านประมงครบวงจรที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีความหลากหลายของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และยังมีภาคเกษตรที่มีพืชผัก ผลไม้ และดอกไม้ ทั้งเพื่อการส่งออกและบริโภคภายในประเทศ มีรายได้ติดอันดับ 1 ใน 10 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (TOP 10 GPP) เป็นโอกาสของจังหวัด ในขณะที่ภาวะคุกคามของจังหวัดเกิดจากกลไกที่ผลักดันให้เกิดชุมชนเมือง มีประชาชนเคลื่อนย้ายมากมาอยู่ในภาคธุรกิจประมงและอุตสาหกรรม ซึ่งมีข้อมูลที่ไม่เป็นทางการในการสรุปจำนวนประชากรเคลื่อนย้ายที่มีการประกันตน 3 แสนเศษ ที่มีทะเบียนบ้านจากจังหวัดอื่นไม่รวมครอบครัวที่ติดตาม รวมทั้งมีประชากรแรงงานต่างด้าว คาดว่ามีถึง 2 แสนเศษ เช่นกัน ทำให้ความต้องการบริการด้านสุขภาพเน้นหนักในเรื่องวิถีชีวิตที่ไม่ปกติ ในเรื่องสภาพแวดล้อมพบโรคระบบทางเดินอาหารเป็นสาเหตุให้ออนโรงพยาบาลมากที่สุดและเป็นอันดับ 1 ของโรคที่เฝ้าระวังทางระบาด นอกจากนี้ยังพบว่า โรคที่เป็นสาเหตุการตายอันดับ 1 จากมะเร็งทุกชนิด หัวใจและระบบไหลเวียนโลหิต วัณโรคและอุบัติเหตุ ส่วนปัญหาสุขภาพจากแรงงานต่างด้าวที่เคลื่อนย้ายมาอยู่ในภาคธุรกิจประมง พบว่ามีปัญหาจากการเข้าถึงบริการสุขภาพจากการศึกษาขององค์กรเอกชน

สาเหตุการแพ้นตายที่สำคัญของประชาชนอันดับแรก ได้แก่ โรคติดเชื้อและปรสิตบางชนิดและโรคเนื้องอก (รวมมะเร็ง) และอุบัติเหตุจากการขนส่ง ส่วนสาเหตุการเจ็บป่วยของผู้ที่มาขอรับบริการแผนกผู้ป่วยนอกในสถานบริการของรัฐมีสาเหตุจากโรคระบบทางเดินหายใจ ระบบย่อยอาหาร โรคในช่องปาก โรคระบบไหลเวียนเลือด เป็นต้น

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาสุขภาพของจังหวัด ได้พิจารณาและถ่วงน้ำหนักด้วยประเด็นความรุนแรง นโยบายเน้นหนัก ขนาดของผลกระทบ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหาพบว่าปัญหาหลักของจังหวัด ได้แก่ โรคเอดส์ อุบัติเหตุ ฆ่าตัวตาย ปอดบวม วัณโรค และไข้เลือดออกตามลำดับ

6.2 ด้านการศึกษา

การศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

การศึกษาในระบบโรงเรียนได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา (อายุ 3 – 5 ปี) และระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (ตอนต้นและตอนปลาย) ระดับอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยการอาชีพ บ้านแพ้ว ระดับอุดมศึกษา

ในปี พ.ศ.2552 จังหวัดสมุทรสาครมีสถาบันการศึกษา จำนวน 135 แห่ง แยกเป็นสถาบันการศึกษาของภาครัฐ จำนวน 115 แห่ง สถาบันการศึกษาของเอกชน จำนวน 20 แห่ง นอกจากนี้ยังมีการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 4 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอีก 40 แห่ง

6.3 ด้านแรงงาน

จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นแหล่งประมงสำคัญของประเทศ มีแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะชาวพม่า หลังไหลเข้ามาทำงาน และกลายเป็น "ประชากรแฝง" เกือบเท่าๆ กับประชากรทั้งจังหวัด ด้วยปริมาณประชากรแฝงมากขนาดนี้จึงก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ทั้งปัญหาสังคมและอาชญากรรมต่างๆ เช่น การค้ายาเสพติด และการทะเลาะวิวาท ฯลฯ ทุกวันนี้่น้ำวิตกกับความมั่นคงของบ้านเมืองเป็นอย่างมาก เพราะแรงงานต่างด้าวที่หลังไหลมาทำงานในบ้านเรามีจำนวนมาก ทั้งที่ถูกและไม่ถูกกฎหมาย แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงมากกว่าการทำร้ายต่อยติธรรมคาคือ "ปัญหาความมั่นคง" ซึ่งมีที่ท่าว่าจะเป็ปัญหาหนักในอนาคต

6.4 ด้านสวัสดิการสังคม

จากการสำรวจข้อมูลการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรสาคร ประจำปี 2552 มีผู้ประสบปัญหา (ด้อยโอกาส) ที่เข้ามาติดต่อกับทางสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 1,751 ราย โดยสามารถจำแนกกลุ่มผู้ประสบปัญหาทางสังคม ออกเป็น

- (1) ผู้ประสบปัญหาที่มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ จำนวน 624 ราย
- (2) เงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้ติดเชื้อ HIV จำนวน 44 ราย
- (3) เงินสงเคราะห์ค่าจัดการศพผู้สูงอายุ จำนวน 83 ราย
- (4) เงินสงเคราะห์แก่ครอบครัวอุปถัมภ์ จำนวน 13 ราย
- (5) การสนับสนุนทุนกู้ยืมประกอบอาชีพสำหรับผู้พิการ จำนวน 36 ราย
- (6) เงินสงเคราะห์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ จำนวน 141 ราย
- (7) การสงเคราะห์กายอุปกรณ์สำหรับคนพิการ จำนวน 5 ราย
- (8) การสงเคราะห์นมผงสำหรับเด็กแก่ครอบครัวผู้ยากไร้ จำนวน 20 ราย
- (9) การสนับสนุนเงินทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาดแคลน จำนวน 76 ราย
- (10) การขึ้นทะเบียนผู้พิการ จำนวน 663 ราย
- (11) การจดทะเบียนรับรองบุตรบุญธรรม จำนวน 46 ราย

7. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.1 ทรัพยากรธรรมชาติ

(1) ดิน

ลักษณะของดินในจังหวัดสมุทรสาครจำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร มีลักษณะเป็นดินเลน เนื้อดินเค็มจัด เนื้อดินเหนียว เป็นพื้นที่ทำนาเกลือ เพราะเลี้ยงกุ้ง ปลากระพง และเลี้ยงปลาน้ำกร่อยชนิดต่าง ๆ พื้นที่บางส่วนใช้ทำสวนมะพร้าว พื้นที่ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอเมืองบางส่วน เป็นพื้นที่ที่อยู่ไกลจากทะเลออกไป น้ำทะเลท่วมถึงและน้ำทะเลท่วมไม่ถึง ลักษณะดินจะเป็นดินเหนียวมีดินร่วนปนอยู่ พื้นที่ดังกล่าวได้ใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ปลูกพืชผัก ผลไม้ และไม้ดอก

(2) ป่าไม้

จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ป่า จำนวน 21,125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.94 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด สภาพทั่วไปเป็นป่าชายเลนขึ้นอยู่เป็นหย่อม ๆ ตามฝั่งทะเล แนวกว้างประมาณ 200-300 เมตรเศษ และสองฝั่งแม่น้ำลำคลองเป็นแนวแคบ ๆ ระยะเวลาประมาณ 10-12 เมตร ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ 2 แห่ง พื้นที่ 16,208 ไร่ มีสภาพป่าเหลืออยู่ประมาณ 450 ไร่ ปัจจุบันได้ตั้งเป็นศูนย์ธรรมชาติป่าชายเลนอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันตก จังหวัดสมุทรสาคร นอกนั้นมีสภาพเป็นทะเลโคลนเนื่องจากการกัดเซาะของกระแสน้ำและคลื่นลมธรรมชาติ จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ประมาณ 176,518.75 ไร่ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอเมืองและอำเภอบ้านแพ้ว ยังคงมีสภาพป่าเหลืออยู่จำนวน 11,369 ไร่ จะถูกจำแนกโดยแผนที่จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530

(3) แหล่งน้ำชลประทาน

จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน จำนวน 303,142 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 55.60 ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตรทั้ง 3 อำเภอ พื้นที่ชลประทานดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาภาษีเจริญ จำนวน 128,705 ไร่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาดำเนินสะดวก จำนวน 90,193 ไร่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม จำนวน 29,464 ไร่ และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม จำนวน 54,780 ไร่ และมีพื้นที่ทางตอนล่างของจังหวัดที่อยู่ติดกับชายทะเลเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน จำนวน 242,074 ไร่ อยู่ในความรับผิดชอบของโครงการชลประทานสมุทรสาคร

(4) แหล่งน้ำธรรมชาติ

ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครได้รับน้ำส่วนใหญ่จากแม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำเจ้าพระยาโดยการชลประทาน โดยมีโครงการเก็บน้ำจากแหล่งน้ำในลำคลองชลประทาน 10 สาย และคลองธรรมชาติ กว่า 170 สาย แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่

แม่น้ำท่าจีน นับได้ว่าเป็นแม่น้ำสายสำคัญของจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีต้นกำเนิดจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอวัดสิงห์จังหวัดชัยนาท ไหลผ่านตอนกลางของพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม และไหลผ่านอำเภอกระทุ่มแบน อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร ก่อนที่จะไหลลงสู่อ่าวไทยที่ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอเมืองสมุทรสาคร

คลองมหาชัย เริ่มจากแม่น้ำท่าจีนที่ตำบลมหาชัย อำเภอเมืองสมุทรสาคร แล้วไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาได้ 2 ทาง คือ ไหลผ่านคลองด่าน คลองบางหลวง สายหนึ่งออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากคลองตลาด และอีกสายหนึ่งผ่านสถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียนออกไปทางดาวคะนอง และไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาที่ถนนตก ระยะทางยาวประมาณ 13 กิโลเมตร

คลองพิทยาลงกรณ์ เริ่มจากแม่น้ำท่าจีนที่อำเภอเมืองสมุทรสาครออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดสมุทรปราการ ระยะทางยาวประมาณ 27 กิโลเมตร

คลองสุนัขหอน ไหลจากแม่น้ำท่าจีนที่อำเภอเมืองสมุทรสาครออกสู่แม่น้ำแม่กลองที่จังหวัดสมุทรสงคราม ระยะทางยาวประมาณ 20 กิโลเมตร

คลองภาษีเจริญ เริ่มจากแม่น้ำท่าจีนที่ใต้วัดอ่างทอง อำเภอกระทุ่มแบน ออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาที่เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ระยะทางยาวประมาณ 25 กิโลเมตร

คลองบางยาง เริ่มจากแม่น้ำท่าจีนที่บางยาง อำเภอกระทุ่มแบน ไปเชื่อมคลองดำเนินสะดวกที่ประตูน้ำบางยาง อำเภอบ้านแพ้ว

คลองดำเนินสะดวก เริ่มจากประตูน้ำบางยางไหลผ่านอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และที่อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงครามระยะทางยาวประมาณ 38 กิโลเมตร

7.2 สิ่งแวดล้อม

จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาเร็วมากเนื่องจากเป็นจังหวัดที่รองรับความเจริญและการขยายตัวจากกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมและชุมชนมีอัตราการขยายตัวที่สูงมาก มีการอพยพย้ายถิ่นของประชากรจากจังหวัดต่าง ๆ เข้ามาประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก ปრაกฏการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาด้านมลภาวะต่าง ๆ และทวีความรุนแรงขึ้น จนเกือบถึงขั้นวิกฤติ ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ มีดังนี้

ปัญหาทางอากาศ มลภาวะทางอากาศ ได้แก่ ฝุ่นละออง คิววัน กลิ่น และเสียง สาเหตุจากเส้นทางคมนาคมจำนวนมาก เป็นโครงข่ายเชื่อมโยงเป็นระบบ Logistic จากโรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่พักอาศัย จากการผลิตกรรม (เผาวัชพืช)

ปัญหาสำคัญ ได้แก่ กลิ่นจากโรงงานอาหารสัตว์และโรงงานปลาป่น จำนวน 46 แห่ง ซึ่งขณะนี้จังหวัดได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านกลิ่นและความสะอาดแล้ว

ปัญหาขยะมูลฝอย เริ่มจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมมากขึ้นและคาดว่าในอนาคตจะเป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดที่จะต้องเร่งดำเนินการป้องกันแก้ไข เนื่องจากขยะมูลฝอยทั้งจากครัวเรือนและโรงงานอุตสาหกรรมมีปริมาณสูงถึง 2 แสนตันต่อปี การดูแลเก็บขนขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการบริการเก็บขนขยะมูลฝอยยังไม่สามารถกระทำได้อย่างทั่วถึง ทำให้มีปริมาณขยะตกค้างในแต่ละวันจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพื้นที่ที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น นอกจากนี้วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันก็ยังไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เนื่องจากยังใช้วิธีเทกองกลางแจ้งและเผาทิ้งบางส่วน

ปัญหาน้ำเสีย จากการทำกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจหลายอย่างริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน ได้แก่ การเพาะปลูก การทำนากุ้ง ป่อเลี้ยงปลา การทำฟาร์มสุกร และการอุตสาหกรรม น้ำเสียจากการทำกิจกรรมดังกล่าวที่ยังขาดการควบคุมและน้ำเสียจากชุมชน อาคาร บ้านเรือน ร้านอาหาร ได้ถูกปล่อยลงสู่แม่น้ำลำคลองสายต่างๆ รวมทั้ง น้ำเสียจากกรุงเทพมหานครที่เคลื่อนตัวผ่านเข้ามาตามคลองสายสำคัญ เช่น คลองภาษีเจริญ คลองทวีวัฒนา ไหลลงมาสู่แม่น้ำท่าจีนและอ่าวไทย ทำให้น้ำแม่น้ำท่าจีนมีค่า BOD เกินเกณฑ์มาตรฐานกำหนด มีสารปนเปื้อนของโลหะหนัก ได้แก่ สารตะกั่วเฉลี่ย 0.19 มิลลิกรัมต่อลิตร สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานถึง 3 เท่า และยังมีแบคทีเรียเกินมาตรฐานด้วย ทำให้คุณภาพน้ำในแม่น้ำท่าจีนเสื่อมลงและอาจเกิดมลภาวะจนถึงขั้นวิกฤต ซึ่งขณะนี้คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ 5 ซึ่งใช้ประโยชน์ได้เพื่อการคมนาคมเท่านั้น ไม่ปลอดภัยสำหรับการอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพน้ำในแม่น้ำท่าจีนตอนล่างบริเวณพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองอ้อมน้อย - อ้อมใหญ่ ถือว่าเป็นพื้นที่มีปัญหาวิกฤตขั้นรุนแรง เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากถึง 966 โรง ปริมาณน้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรมและชุมชนอยู่ในอัตรา 69:31

ปัญหาป่าชายเลน ในอดีตจังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ตลอดแนวชายฝั่งทะเล ซึ่งมีความยาว 41.8 กิโลเมตร ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสาครได้ถูกกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติจำนวน 2 ป่า พื้นที่รวม 16,208 ไร่ ได้แก่ ป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันออก อยู่ในท้องที่ตำบลบางหญ้าแพรก ตำบลโคกขาม ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีเนื้อที่ 7,343 ไร่ และป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันตก อยู่ในท้องที่ตำบลนาโคก ตำบลกาหลง ตำบลบางโทรัด ตำบลบ้านป่อ ตำบลบางกระเจ้า และตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีเนื้อที่ 8,865 ไร่ ปัจจุบันป่าสงวนแห่งชาติทั้ง 2 ป่าพื้นที่ส่วนใหญ่กลายเป็นทะเล เนื่องจากคลื่นลมและกระแสน้ำที่พัดเข้าหาฝั่งอย่างรุนแรงเป็นเวลานาน ๆ ทำให้พื้นที่ป่าชายเลนถูกทำลาย จะมีสภาพป่าเหลืออยู่บ้างเพียงจำนวนน้อย มีลักษณะเป็นหย่อม ๆ บริเวณปากแม่น้ำท่าจีนเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันตกในท้องที่ตำบลบางหญ้าแพรก มีเนื้อที่ประมาณ 450 ไร่

8. ด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดสมุทรสาคร มีศักยภาพพร้อมในทุกด้านที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกำหนดให้จังหวัดสมุทรสาครเป็นแหล่งท่องเที่ยวเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2539 เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจซึ่งมีความสำคัญทั้งประเภทธรรมชาติ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และศาสนสถาน ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมประเพณี

จังหวัดสมุทรสาครมีสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ดังนี้

8.1 ปากอ่าวสมุทรสาคร เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติซึ่งจะได้สัมผัสกับธรรมชาติของปากอ่าวไทย ป่าชายเลนตลอดทางไปปากอ่าวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทางด้านอาหารทะเลสินค้าและผลิตภัณฑ์จากทะเล ซึ่งจะมีนักท่องเที่ยวไปพักผ่อนและท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เนื่องจากได้มีโอกาสสัมผัสธรรมชาติของปากอ่าว ซึ่งเป็นจุดสุดท้ายที่แม่น้ำท่าจีนไหลลงสู่ทะเล และชื่นชมชีวิตความเป็นอยู่ในพื้นเมืองของหมู่บ้านชาวประมง

8.2 นากุ้ง นาเกลือ ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร มีชายฝั่งทะเลที่เหมาะสมกับการทำนากุ้ง นาเกลือหลายแห่ง “แหล่งนาเกลือ” ที่ได้ชื่อว่าเป็นแหล่งใหญ่อันดับ 2 ของประเทศ โดยจะเห็นกองเกลือสีขาวสะอาด มีกังหันวิดน้ำหมุนเล่นลมกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ โดยเฉพาะที่ตำบลกาหลง นาโคก บ้านบ่อ บางไทรวัด โคกขาม พันท้ายนรสิงห์ บางหญ้าแพรก และบริเวณสองข้างทางพระราม 2 จะเห็นทัศนียภาพที่สวยงามเกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นอย่างยิ่ง

8.3 ตลาดมหาชัย (ท่าเรือเทศบาล) ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน นับเป็นศูนย์กลางการค้าและการคมนาคมของสมุทรสาคร ตลาดมหาชัยมีท่าเรือหลายแห่ง เป็นท่าเรือเมล์ที่ไปสู่ท้องที่ตำบลต่าง ๆ และสามารถเช่าเรือหางยาวไปเที่ยวคลองโคกขามได้

8.4 หมู่บ้านชาวประมงท่าฉลอม ตำบลท่าฉลอม เป็นตำบลใหญ่และเป็นสุขาภิบาลหัวเมืองแห่งแรกของประเทศไทย มีตลาดและกิจการต่อเรือเรียงรายอยู่บนฝั่งแม่น้ำท่าจีน การเดินทางไปท่าฉลอมสามารถข้ามฟากที่ท่าเรือเทศบาลหรือทางรถยนต์ตามเส้นทาง สายธนบุรี- ปากท่อ (พระราม 2) ข้ามสะพานข้ามแม่น้ำท่าจีนแล้วแยกซ้ายเข้าตำบลท่าฉลอม

8.5 สะพานปลา สะพานปลาตั้งเป็นสะพานปลาที่มีขนาดใหญ่แห่งหนึ่งที่ใช้ในการลำเลียงขนถ่ายผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำจากทะเลทุกชนิดอยู่ในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร เป็นศูนย์กลางการค้าอาหารทะเล นานาชนิดและเป็นแหล่งเงินตราสะพัดหมุนเวียนวันละหลายล้านบาท

8.6 ป้อมวิเชียรโชฎกและศาลหลักเมือง ตั้งอยู่ที่ตำบลมหาชัย สถานที่ทั้งสองแห่งอยู่บริเวณใกล้กัน ห่างจากศาลากลางจังหวัด 200 เมตร สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ.2370 เพื่อป้องกันข้าศึกทางทะเล ก่อด้วยอิฐปูนสูง 7 ศอก ไม่มีป้อมยามมีแต่หอรบและปืนโบราณบรรจุตามช่องลม ปัจจุบันชำรุดหักพังมีปรากฏอยู่บางส่วนเท่านั้น

8.7 ปล่องเหลี่ยม ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน ตำบลท่าไม้ อำเภอกระทุ่มแบน เป็นปล่องเตาไฟของโรงงานผลิตน้ำตาลทรายของฝั่งชาติโปรตุเกส สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2367 มีอายุร้อยกว่าปีก่อด้วยอิฐทรงแปดเหลี่ยม กว้างด้านละ 1 เมตร แล้วเรียงขึ้นไปจนถึงปลายสูงประมาณ 30 เมตร

8.8 ศาลพันท้ายนรสิงห์ ตั้งอยู่ที่ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร เป็นศาลที่สร้างขึ้นเป็นอนุสรณ์แก่พันท้ายนรสิงห์ในคราวที่คัดท้ายเรือพระที่นั่งเอกชัยจนหัวเรือชนกิ่งไม้ใหญ่ริมคลองโคกขาม ทำให้หัวเรือหักตกร่น้ำ และพันท้ายนรสิงห์ยอมรับโทษประหารชีวิตตามกฎหมายแต่ยกราบเพื่อรักษาระเบียบแบบแผนราชประเพณี ศาลเดิมสร้างขึ้นในสมัยพระพุทธเจ้าเสือ ตั้งอยู่ในคลองโคกขามตำบลพันท้ายนรสิงห์ ห่างจากตัวจังหวัด 7 กิโลเมตร ศาลพันท้ายนรสิงห์ถือได้ว่าเป็นอนุสรณ์แห่งความซื่อสัตย์ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์สมควรเผยแพร่วีรกรรมให้เป็นไปที่รู้จัก และเป็นตัวอย่างให้เยาวชนรุ่นหลังได้จดจำและภาคภูมิใจในความกล้าหาญของบรรพบุรุษไทย

8.9 วัดโคกขาม ตั้งอยู่ริมคลองโคกขาม เป็นวัดเก่าแก่สมัยกรุงศรีอยุธยาภายในวัดมีโบราณวัตถุที่เกี่ยวข้องกับพันท้ายนรสิงห์หลายอย่าง เช่น บุษบกของพระเจ้าเสือซึ่งโปรดให้ยกขึ้นจากเรือพระที่นั่งเอกชัย เป็นต้น

8.10 วัดสุทธิวาตวราราม หรือวัดช่องลม เป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่ปากอ่าวสมุทรสาคร ตำบลท่าฉลอมในบริเวณวัดเป็นที่ประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ 5 สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินท่าฉลอมและทรงตั้งเป็นสุขาภิบาลแห่งแรกของประเทศไทย นอกจากนี้จังหวัดร่วมกับภาคเอกชนและชาวจังหวัดสมุทรสาครได้จัดสร้างพระโพธิสัตว์กวนอิมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ขึ้นในบริเวณวัดด้วย จึงทำให้วัดช่องลมแห่งนี้เป็นศาสนสถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด รวมทั้งเป็นสถานที่ตากอากาศได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามเย็นจะมีทัศนียภาพที่งดงามมาก

8.11 วัดใหญ่จอมปราศ เป็นวัดเก่าแก่สมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน ตำบลท่าจีน อำเภอเมืองสมุทรสาคร ห่างจากตัวจังหวัด 4 กิโลเมตรในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานนามว่า "วัดใหญ่สาครบุรี" ยกฐานะเป็นพระอารามหลวง รวมทั้งได้พระราชทานพระไตรปิฎกบรรจุตู้กระจุกมาประดิษฐาน ณ วัดนี้ จากหลักฐานซึ่งเป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุ โดยเฉพาะวิหารเก่าสันนิษฐานว่าวัดนี้สร้างมาไม่ต่ำกว่า 500 ปี นอกจากนี้ ยังมีเจดีย์เก่าชั้นที่หักพังหลายอยู่ด้านหลังรวมทั้งศาลาการเปรียญที่สร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นอาคารก่ออิฐปูนยกพื้นใต้ถุนสูงช่องหน้าต่างมีรูปทรงแปลกตา เช่น รูปใบโพธิ์ รูปไข่ รูปสี่เหลี่ยมย่อมุม ที่กรอบของศาลาประกอบด้วยลวดลายจำหลักสวยงาม รูปทรงภายนอกเป็นแบบโค้ง ด้านหน้า ด้านหลังเจ็ด

8.12 วัดป่าชัยรังสี ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร เป็นวัดที่สร้างขึ้นตั้งแต่ปี 2525 สิ่งที่น่าสนใจ คือ รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวบนเนื้อที่ 200 ไร่ ห่างจากตำบลมหาชัยไปตามเส้นทางถนนสายเศรษฐกิจประมาณ 5 กิโลเมตร แยกซ้ายบริเวณหลักกิโลเมตรที่ 16 (ตรงข้ามสถานีไฟฟ้าย่อย) เข้าไป 1.5 กิโลเมตร

8.13 วัดบางปลา ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีนในท้องที่ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยรัชกาลที่ 2 และเมื่อ พ.ศ.2447 รัชกาลที่ 5 ได้เสด็จประพาสต้นลำน้ำท่าจีน และทรงสนพระทัยวัดบางปลา จึงได้เสด็จขึ้นประทับเสวยพระกระยาหารกลางวัน ณ ศาลาท่าน้ำ วัดบางปลา สิ่งที่น่าสนใจนอกจากวิหารเก่าแล้วภาพพุทธประวัติอายุกว่า 200 ปี โดยจิตรกรชาวศรีลังกาและชาวยุโรปเป็นสิ่งทรงคุณค่าที่หาชมได้ยาก

8.14 วัดนางสาว ตั้งอยู่ตำบลท่าไม้ อำเภอกระทุ่มแบน มีโบสถ์ลักษณะพิเศษที่เรียกว่า “โบสถ์มหาอุตม์” มีประตูเดียวไม่มีหน้าต่าง เดิมชื่อ “วัดพรหมจารีราม” ต่อมาชาวบ้านเรียกใหม่ว่าวัดน้องสาวแล้วจึงเพี้ยนมาเป็น “วัดนางสาว” บริเวณหน้าวัดติดกับแม่น้ำท่าจีนมีอุทยานมัจฉาซึ่งมีปลาสวยงามเป็นจำนวนมากอาศัยอยู่นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวชมและให้อาหารแก่ฝูงปลาเป็นจำนวนมาก

8.15 วัดเกตุมวดีศรีวรารามและวัดบัวชุมสิงห์ ตั้งอยู่ริมถนนพระราม 2 บริเวณกิโลเมตรที่ 42 ภายในวัดมีเจดีย์ขนาดใหญ่ รูปจำลองและสิ่งก่อสร้างที่มีความเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนา ส่วนวัดบัวชุมสิงห์จะมีเรือขุด

8.16 แหล่งผลิตเบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาครถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตเบญจรงค์ที่สำคัญแห่งหนึ่งในประเทศไทย ลักษณะการผลิตส่วนใหญ่เป็นแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือนมีอยู่ทั่วไปในพื้นที่ตำบลดอนไก่ดี วัดท่าเสา ผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งที่นำไปใช้ในครัวเรือน เป็นเครื่องประดับตกแต่งและของที่ระลึก

8.17 งานประเพณีแห่เจ้าพ่อหลักเมือง จัดให้มีขึ้นในช่วงเดือนมิถุนายนของทุกปี ณ บริเวณริมเขื่อนด้านหน้าศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ตำบลมหาชัย อำเภอเมืองสมุทรสาคร สักการะบูชาเพื่อความเป็นสิริมงคล

8.18 สวนเฉลิมพระเกียรติ หรืออนุพุทธมณฑล หรือ พุทธมณฑล จังหวัดร่วมกับภาคเอกชนและชาวสมุทรสาคร จัดสร้างขึ้นบนเนื้อที่ 143 ไร่ ที่ตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว มีลักษณะเป็นสวนปามีน้ำล้อมรอบทั่วบริเวณ ร่มรื่นไปด้วยต้นไม้ชานานพันธุ์ให้ชื่อว่า “สวนกาญจนาภิเษก 50 ปี แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชา”

8.19 งานประเพณีสมโภชหลวงพ่อดโต วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อำเภอบ้านแพ้ว โดยที่หลวงพ่อดโตได้ประดิษฐานอยู่ที่วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร ซึ่งตั้งอยู่กึ่งกลางคลองดำเนินสะดวกมาเชื่อมต่อระหว่างแม่น้ำแม่กลองกับน้ำแม่ท่าจีน ประชาชนที่อยู่แถบสองลุ่มน้ำแม่เชื่อว่าหลวงพ่อดโตแผ่บารมีปกป้องประชาชนผู้ที่อยู่ในศีลธรรมของทั้งสองลุ่มน้ำนี้ให้อยู่เย็นเป็นสุขจะประกอบอาชีพใดก็จะมีแต่ความสำเร็จและเจริญรุ่งเรือง จึงได้มีการจัดงานประเพณีสมโภชหลวงพ่อดโตขึ้น ซึ่งเป็นประเพณีที่ได้มีการจัดสืบทอดกันมาเป็นเวลานานแล้ว กำหนดจัดขึ้นในวันแรม 3 - 11 ค่ำ เดือน 4 ของทุกปี ในวันแรกของงานจะมีขบวนเรือแห่แห่นางพ้อจำลอง หลวงพ่อดโตไปตามลำน้ำในคลองดำเนินสะดวกจะมีประชาชนนำเรือต่าง ๆ มาเข้าร่วมกระบวนแห่ โดยเริ่มขบวนตั้งแต่น้ำวัดหลักสี่ราษฎร์สโมสรไปถึงประตูน้ำบางยางตลอดสองข้างลำน้ำมีการจัดตั้งโต๊ะบูชาเพื่อสักการะบูชาหลวงพ่อดโต

8.20 ประเพณีล้างเท้าพระที่วัดเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้ว เป็นประเพณีหนึ่งที่ชาวไทยรามัญในตำบลเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้ว ถือปฏิบัติทำบุญในวันออกพรรษา วันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 โดยจะวางดอกไม้หลากสีบนผ้าเพื่อให้พระสงฆ์ที่จะเดินเข้าโบสถ์ได้ย่ำลงบนดอกไม้ ถือเป็นกรล้างเท้าพระที่ได้รับการศึกษาตลอดพรรษา

8.21 ของฝากจากสมุทรสาคร

อาหารทะเลสดทุกชนิด ได้แก่ กุ้ง หอย ปู ปลา ปลาหมึก กุ้ง ฯลฯ อาหารทะเลแปรรูป ปลาเค็ม กุ้งแห้ง กะปิ น้ำปลา ข้าวเกรียบกุ้ง ฯลฯ

ผลไม้ ส่วนใหญ่จะมาจากเกษตรกรชาวสวนบ้านแพ้ว มีผลไม้ทุกฤดูกาลได้แก่ มะม่วง พุทรา ชมพู องุ่น มะพร้าว น้ำหอม น้ำตาลมะพร้าว แก้วมังกร และลำไยเพชรสาคร ฯลฯ

ไม้ดอก-ไม้ประดับ ในเขตอำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน มีสวนกล้วยไม้ใหญ่ซึ่งมีพันธุ์กล้วยไม้แปลกๆ มากมาย ทั้งสกุลหวาย และแคทรียา รวมทั้งกล้วยไม้พอกแพลนที่ส่งไปจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังมีไม้ดอกไม้ประดับอื่นๆ เช่น กุหลาบ และมะลิ

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีทั้งผลิตภัณฑ์จำหน่ายภายใน และส่งออกต่างประเทศ ได้แก่ อาหารสำเร็จรูป อาหารกระป๋อง อาหารทะเลแช่แข็ง เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องถ้วยชามเซรามิค และเบญจรงค์ เครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก ฯลฯ

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้าน มีอยู่ด้วยกันหลายกลุ่ม ได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านเงินทุน และอุปกรณ์ต่างๆ สินค้าที่กลุ่มผลิตขึ้นได้มีการนำออกไปจำหน่ายตามสถานที่ต่างๆ ทั้งภายในและนอกจังหวัด เช่น เครื่องดื่มประเภทน้ำผลไม้และน้ำสมุนไพร ไข่เค็มพอกดินนาเกลือ น้ำพริกต่าง ๆ ขนมไทย กะปิ อาหารทะเลแห้ง เครื่องสำอางผสมสมุนไพร และผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหลากหลายประเภท เป็นต้น

9. ปัญหาที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสาคร

แม้ว่าจังหวัดสมุทรสาคร จะเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร แต่ด้วยความเป็นจังหวัดขนาดเล็กและได้รับบพัฒนาในอดีตอย่างค่อนข้างจำกัด ประกอบกับการขยายตัวของภาคเอกชน โรงงานอุตสาหกรรม และการขยายตัวของแหล่งที่อยู่อาศัย ทำให้จังหวัดประสบกับปัญหาสำคัญอยู่หลายประการ และได้มีแนวทางการดำเนินการแก้ไขที่ผ่านมาในแต่ละกรณีดังนี้

9.1 ปัญหาขยะมูลฝอย

ปัญหาขยะมูลฝอยเริ่มจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมมากขึ้น และคาดว่าในอนาคตจะเป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดที่จะต้องเร่งแก้ไข เนื่องจากปัจจุบันขยะมูลฝอยทั้งจากครัวเรือนและโรงงานมีปริมาณสูงมากถึง 2 แสนตันปี

9.2 ปัญหาน้ำเน่าเสีย

ปัจจุบันคุณภาพน้ำในแม่น้ำท่าจีนมีคุณภาพเสื่อมโทรมลงมาก เนื่องจากการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและกิจการด้านการประมง ทำให้มีค่าความต้องการออกซิเจนในการย่อยสลายสารอินทรีย์หรือค่า BOD (Biochemical Oxygen Demand/BOD) เกินมาตรฐาน

9.3 ปัญหาป่าชายเลนเสื่อมโทรม

ปัจจุบันสภาพพื้นที่ป่าชายเลนเสื่อมโทรมลงมีสภาพป่าเหลือน้อยมาก ป่าสงวนแห่งชาติพื้นที่เดิม 16,208 ไร่ คงเหลือสภาพป่าประมาณ 450 ไร่ พื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ เดิมมี 176,518.75 ไร่ คงเหลือสภาพป่า 11,369 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่กลายเป็นทะเลเนื่องจากคลื่นลมและกระแสน้ำที่พัดเข้าหาฝั่งอย่างรุนแรงเป็นเวลานาน ทำให้ป่าชายเลนถูกทำลาย

9.4 ปัญหาน้ำท่วม

จังหวัดสมุทรสาคร มีภาวะน้ำขึ้น - น้ำลง น้ำทะเลหนุน และเป็นจังหวัดปลายน้ำรวมทั้งมีการทรุดตัวของดิน จึงประสบปัญหาน้ำท่วมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร

9.5 ปัญหาแรงงานต่างด้าว

จังหวัดสมุทรสาครมีการใช้แรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2546 มีจำนวนแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนโดยถูกต้อง จำนวน 74,531 คน มีนายจ้างขอจดทะเบียน 4,977 ราย ประมาณการว่ามีแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็น 6-7 เท่าของแรงงานที่ขอขึ้นทะเบียน

9.6 ปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา

จังหวัดสมุทรสาครประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาผิวดินในการใช้เพื่ออุปโภคบริโภค จนต้องมีการขุดเจาะน้ำบาดาลมาใช้เป็นจำนวนมากซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาแผ่นดินทรุดตัวได้ และรัฐบาล มีมติไม่ให้ดำเนินการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลหากในพื้นที่มีระบบประปาผิวดิน ปัจจุบันการประปาส่วนภูมิภาคได้ทำสัญญาซื้อขายน้ำประปากับ บริษัท น้ำประปาไทย จำกัด มีกำหนดระยะเวลา 30 ปี โดยการประปาจะนำไปจำหน่ายต่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐมและจังหวัดสมุทรสาคร โดยสามารถดำเนินการจำหน่ายน้ำประปาได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ในปริมาณน้ำ 200,000 ลบ.ม./วัน

9.7 ปัญหายาเสพติด

จังหวัดสมุทรสาครมีปัญหการแพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลางและแพร่ระบาดอยู่ทั่วไป ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวมีแนวโน้มจะขยายตัวรวดเร็วทั้งในเขตเมืองและชนบท

9.8 ปัญหาโรคเอดส์

โรคเอดส์เป็นปัญหาระดับชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อจังหวัดสมุทรสาคร โดยตั้งแต่ปี 2531 ถึงปี 2546 มีผู้ป่วยโรคเอดส์ในจังหวัด รวมทั้งสิ้น 2,565 คน เสียชีวิตแล้ว 657 คน อัตราป่วยเท่ากับ 588.85 ต่อแสนประชากร อำเภอเมืองเป็นอำเภอที่มีอัตราป่วยของผู้ป่วยโรคเอดส์สูงสุด (746.81 ต่อแสนประชากร)

10. การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคคล

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีโครงสร้างเป็น 2 ส่วน คือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นิติบัญญัติ) จำนวน 24 คน และ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (บริหาร) มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ภารกิจหน้าที่และการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แบ่งออกเป็น 6 กอง 1 หน่วย ภายใต้การกำกับดูแลของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้

ภารกิจและหน้าที่ในส่วนราชการภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

1. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกำหนดแบ่งส่วนราชการภายใน ออกเป็น 5 ฝ่าย คือ

(1) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ความรับผิดชอบ งานธุรการ งานสารบรรณ งานเลขานุการผู้บริหารงานเลือกตั้ง งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานข้อมูลข่าวสารทั่วไปและสารสนเทศ งานรักษาความสะอาด และรักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด งานประสานงานหน่วยงานอื่นที่ไม่มีส่วนราชการได้รับผิดชอบ

(2) ฝ่ายบริหารงานบุคคล มีหน้าที่ความรับผิดชอบ งานการเจ้าหน้าที่และสิทธิสวัสดิการข้าราชการ ลูกจ้าง งานเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด งานพัฒนาบุคลากร

(3) ฝ่ายนิติการและการพาณิชย์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ งานนิติการ ตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย กิจการพาณิชย์ การจัดหาผลประโยชน์ จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นิติกรรม - สัญญา รับเรื่องราวร้องทุกข์ ร้องเรียน รักษาความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน

(4) ฝ่ายพัฒนาสังคม มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ การป้องกันและบำบัดโรค การจัดตั้งและบำรุงสถานพยาบาล

(5) ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว มีหน้าที่ความรับผิดชอบปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยว

2. กองกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีผู้อำนวยการกองกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกองกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกำหนดแบ่งส่วนราชการภายใน ออกเป็น 3 ฝ่าย คือ

(1) ฝ่ายการประชุม มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำระเบียบวาระการประชุม รายงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด งานกฎหมายและระเบียบข้อบังคับการประชุม

(2) ฝ่ายกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานติดตามผลปฏิบัติตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และคณะกรรมการของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด งานระเบียบและทะเบียนประวัติ ตลอดจนสิทธิสวัสดิการของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด งานเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด งานส่งเสริมและพัฒนาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(3) ฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์กิจการสภาฯ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

3. กองแผนและงบประมาณ มีผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกองแผนและงบประมาณ และกำหนดแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 4 ฝ่าย คือ

(1) ฝ่ายนโยบายและแผน มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานวิเคราะห์นโยบายและแผน การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด งานศูนย์ข้อมูลการพัฒนาจังหวัด

(2) ฝ่ายงบประมาณและพัฒนารายได้ มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย การโอนเงินงบประมาณ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ โครงการเงินอุดหนุน งานพัฒนารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(3) ฝ่ายสาธารณูปโภคสาธารณูปการและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานแผนงานด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การผังเมือง และการจัดการคุ้มครองดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(4) ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผลแผนงานและโครงการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานตรวจติดตามการดำเนินการตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และงานประเมินผลโครงการ

4. กองคลัง มีผู้อำนวยการกองคลังเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกองคลังและกำหนดแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 4 ฝ่าย คือ

(1) ฝ่ายการเงิน มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานเบิกจ่าย รับ นำส่ง เก็บรักษาเงินและเอกสารแทนการเงิน งานตรวจสอบใบสำคัญฎีกา งานเบิกจ่ายเงินเดือนค่าจ้าง ค่าตอบแทนและเงินอื่น ๆ งานเบิกจ่ายการขอรับเงินบำเหน็จบำนาญ งานการจัดสรรเงินต่างๆ งานควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณ งานจัดทำงบทดลองประจำเดือนประจำปี

(2) ฝ่ายบัญชี มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานจัดทำฐานะทางการเงิน งานจัดทำบัญชีทุกประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่ายทุกประเภท งานตรวจสอบบัญชี งานวิชาการด้านการเงิน การบัญชี และการพัสดุ งานช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการแก่หน่วยงานท้องถิ่นอื่น

(3) ฝ่ายพัสดุและทรัพย์สิน มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานจัดซื้อจัดจ้าง จัดหาพัสดุ งานซ่อมแซม บำรุงรักษาพัสดุงานทะเบียนพัสดุ ครุภัณฑ์ทรัพย์สิน งานควบคุมตรวจสอบการรับ จ่ายพัสดุ งานจำหน่าย พัสดุ ครุภัณฑ์

(4) ฝ่ายเร่งรัดและจัดเก็บรายได้ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ งานจัดเก็บรายได้ งานเร่งรัดจัดเก็บรายได้

5. กองช่าง มีผู้อำนวยการกองช่างเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกองช่าง และกำหนดแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 4 ฝ่าย คือ

(1) ฝ่ายสำรวจและออกแบบ มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานสำรวจออกแบบและจัดทำข้อมูลด้านวิศวกรรม งานจัดเก็บและทดสอบคุณภาพวัสดุ งานออกแบบและเขียนแบบ งานรวบรวมจัดเก็บประวัติโครงการต่าง ๆ

(2) ฝ่ายก่อสร้างและซ่อมบำรุง มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานแผนการปฏิบัติงานประจำปี งานตรวจสอบ การก่อสร้าง งานควบคุมอาคารตามกฎหมาย งานแผนการปฏิบัติงานการก่อสร้างและ ซ่อมบำรุง งานควบคุม การก่อสร้างและซ่อมแซมอาคาร สะพาน แหล่งน้ำ และอื่นๆ

(3) ฝ่ายเครื่องจักรกล มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานแผนงานด้านวิศวกรรมเครื่องจักรกลประจำปี งานรวบรวมประวัติ ติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานเครื่องจักร งานแผนงานและการควบคุมการบำรุงรักษา ซ่อมแซมเครื่องจักรกลและยานพาหนะ งานแผนงานควบคุม เก็บรักษา การเบิกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์ อะไหล่ น้ำมันเชื้อเพลิง งานให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านวิชาการด้านเทคนิคและเครื่องจักรกลแก่หน่วยงาน ท้องถิ่นอื่น

(4) ฝ่ายสาธารณภัยและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ความรับผิดชอบ งานแผนงานและการป้องกันบรรเทา สาธารณภัย งานสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม

6. กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกำหนด แบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 2 ฝ่าย คือ

(1) ฝ่ายบริหารการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานแผนงานและวิชาการ งานการศึกษาพิเศษ งานนิเทศและประกันคุณภาพการศึกษา

(2) ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานการศึกษานอกระบบ และส่งเสริมอาชีพ งานกิจกรรมพัฒนาเด็กและเยาวชน งานห้องสมุดประชาชน การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น งานบริหารทั่วไป

7. **หน่วยตรวจสอบภายใน** มีหัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของหน่วยตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงาน การตรวจสอบบัญชี เอกสารการเบิกจ่าย เอกสารการรับเงินทุกประเภท ตรวจสอบการเก็บรักษาหลักฐานการบัญชี งานตรวจสอบพัสดุ และการเก็บรักษา งานตรวจสอบทรัพย์สินและการหาประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

11. การคลังองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

11.1 รายรับ

หมวด/ประเภท	รับจริง ปี 2549	รับจริง ปี 2550	รับจริง ปี 2551	รับจริง ปี 2552
1. รายได้ภาษีอากร	263,044,389.21	353,800,390.83	371,414,436.25	48,745,511.74
2. รายได้ที่มิใช่ภาษีอากร				
- หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต	5,139,045.20	4,441,541.00	280,148.00	2,614,046
- หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	5,331,499.13	7,998,643.65	5,642,240.75	6,630,370.99
- หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	2,227,903.00	3,640,450.00	4,316,937.00	6,401,218.64
3. รายได้จากทุน	9,270.00	20,100.00	94,500.00	20,000
4. รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	104,925,799.00	116,190,461.00	112,591,692.42	518,739,624.42
รวมรายรับทั้งสิ้น	380,677,905.54	486,091,586.48	494,339,954.42	583,150,771.79

11.2 รายจ่าย

หมวด	จ่ายจริง ปี 2549	จ่ายจริง ปี 2550	จ่ายจริง ปี 2551	จ่ายจริง ปี 2552
1. รายจ่ายงบกลาง	51,679,196.50	43,521,389.67	8,426,706.90	24,191,489.78
2. หมวดเงินเดือนและค่าจ้าง ประจำ	18,714,579.43	17,894,410.30	21,543,469.18	24,985,154.96
3. หมวดค่าจ้างชั่วคราว	5,150,006.09	5,676,669.71	10,329,444.29	10,820,202.46
4. หมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและ วัสดุ	38,477,609.95	43,269,744.56	55,559,941.22	68,398,782.29
5. หมวดค่าสาธารณูปโภค	1,393,000.52	1,578,423.49	1,863,259.21	2,453,859.45
6. หมวดเงินอุดหนุน	39,254,068.82	71,508,809.18	69,340,395.40	83,151,006.04
7. หมวดรายจ่ายอื่น	3,990,000.00	5,560,000.00	50,000.00	9,999,329
8. หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและ สิ่งก่อสร้าง	146,535,425.00	203,480,222.82	197,179,233.28	288,092,626.74
รวมรายจ่าย	305,193,886.31	392,489,669.73	364,292,449.48	512,092,450.72